

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Podjęcie charakterologiczne w resocjalizacji
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Characterological approach in social rehabilitation
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	5-letnie jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	psychologia
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu	dr Agata Celińska-Miszczuk
------------------------	----------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	Rok IV, semestr 7	2
Specjalność: psychologia Wspierania Jakości Życia, Moduł: Psychologia readaptacji społecznej i resocjalizacji			

Wymagania wstępne	wiedza z zakresu Podstaw psychologii i historii myśli psychologicznej efekty osiągnięte w ramach zrealizowanych dotąd zajęć modułu psychologii readaptacji społecznej i resocjalizacji
-------------------	--

Cele kształcenia dla przedmiotu

- C1 – przekazanie Studentom wiedzy dotyczącej specyfiki podejścia charakterologicznego w psychologii oraz możliwego znaczenia tej perspektywy dla praktyki psychologa pracującego z osobami podlegającymi procesowi resocjalizacji
- C2 – rozwijanie przez Studenta umiejętności krytycznej oceny możliwości i ograniczeń wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce psychologicznej
- C3 – rozwijanie przez Studenta poczucia odpowiedzialności za wspieranie człowieka w rozwoju osobowego potencjału i pokonywaniu w tym zakresie trudności

II. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student wymienia założenia koncepcji krytycznego personalizmu W. Sterna – promotora personalistycznej orientacji w psychologii, twórcy koncepcji typologii charakterologicznej	K_W05
W_02	Student wymienia założenia kluczowych koncepcji psychologicznych realizujących perspektywę charakterologiczną	K_W05

W_03	Student definiuje i odróżnia pojęcia: osoba a osobowość, charakter a temperament, emocje a uczucie, świadome akty woli	K_W05
W_04	Student wymienia społeczne oraz podmiotowe uwarunkowania rozwoju charakteru człowieka – ważne z perspektywy praktyki resocjalizacyjnej	K_W06; K_W07
W_05	Student wymienia etyczne zasady związane z diagnozowaniem charakteru człowieka istotne w praktyce psychologa współpracującego z osobami podlegającymi procesowi resocjalizacji	K_W14
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student wykorzystuje zdobytą wiedzę do analizy możliwych uwarunkowań dojrzałego funkcjonowania człowieka oraz uwarunkowań rozwoju trudności w tym zakresie – odnosząc się do praktyki resocjalizacyjnej	U_01, U_08, U_11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student krytycznie ocenia możliwości i ograniczenia w zakresie wykorzystania zdobytej wiedzy w kontekście praktyki resocjalizacyjnej (dzięki czemu jest gotowy odpowiedzialnie popularyzować zdobytą wiedzę)	K_K03
K_02	Student okazuje zrozumienie dla sytuacji osób podlegających resocjalizacji oraz szacunek wobec tych osób w trakcie dyskusji o możliwości wykorzystania podejścia charakterologicznego w resocjalizacji (jest wolny od uprzedzeń i stereotypów w tym zakresie)	K_K04

III. Opis przedmiotu/ treści programowe

Treści programowe:

1. Znaczenie perspektywy charakterologicznej w resocjalizacji
2. Rola podejścia skoncentrowanego na osobie i podejścia skoncentrowanego na zmiennych w praktyce psychologa
3. Norma w psychologii – różne sposoby jej rozumienia
4. Założenia koncepcji krytycznego personalizmu W. Sterna
5. Typologia charakterologiczna i jej specyfika w ujęciu W. Sterna
6. Wyniki badań dotyczące typów charakteru wyodrębnionych przez Sterna oraz ich powiązań ze wskaźnikami dojrzałego i niedojrzałego funkcjonowania
7. Założenia kluczowych koncepcji psychologicznych realizujących perspektywę Sterna, które mogą zostać wykorzystane w praktyce resocjalizacyjnej
8. Klasyfikacja Cnót i Sił Charakteru VIA (ang. CSV character strenghts and virtues classification) a resocjalizacja
9. Odróżnienie kluczowych pojęć: osoba a osobowość, temperament a charakter
10. Niższe i wyższe tendencje motywujące zachowania człowieka – ich znaczenie w resocjalizacji
11. Wola i jej znaczenie w kształtowaniu charakteru człowieka i efektywności resocjalizacji
12. Doświadczenie i system wartości – ich rola w rozwoju człowieka i i efektywności resocjalizacji
13. Rola uwarunkowań społecznych oraz znaczenie podmiotowej aktywności w kształtowaniu stylu funkcjonowania –o odpowiedzialność za decyzje i jej możliwe ograniczenia
14. Znaczenie postawy psychologa we wzajemnej relacji z osobami podlegającymi procesowi resocjalizacji

--

IV. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
W_01 W_02 W_03 W_04 W_05	Wykład konwencjonalny i konwersatoryjny	Egzamin pisemny	Sprawdzone prace egzaminacyjne
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Wykład konwersatoryjny	Wypowiedź ustna podczas zajęć	Zapis w dzienniku ocen (Ocena plus/minus)
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01 K_02	Wykład konwersatoryjny	Wypowiedź ustna podczas zajęć	Zapis w dzienniku ocen (Ocena plus/minus)

V. Kryteria oceny, wagi...

Podstawą do zaliczenia wykładu jest:

- aktywny udział w częściach zajęć z wykorzystaniem wykładu konwersatoryjnego. Obecność wymagana zгідnie z Regulaminem studiów KUL
- uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu pisemnego

Kryteria ocen:

- ocena bardzo dobra (5) 90-100%
- ocena dobra plus (4,5) 80-89,9%
- ocena dobra (4,0) 70-79,9%
- ocena dostateczna plus (3,5) 60-69,9%
- ocena dostateczna (3) 50-59,9%
- ocena niedostateczna (2,0) < 50%

Egzamin pisemny – pytania w formie otwartej oraz testowej. Egzamin odbywa się na podstawie treści wykładu (opracowanego w oparciu o literaturę podstawową i uzupełniającą) oraz wybranych i wskazanych w trakcie semestru fragmentów literatury podstawowej (te krótkie fragmenty zostają wybrane na podstawie pracy ze Studentami w trakcie semestru – dopasowane do potrzeb konkretnej grupy zajęciowej).

VI. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

VII. Literatura

Literatura podstawowa:

- Niewiadomska, I. (2005). Dylematy moralne w wykonywaniu zadań psychologa penitencjarnego. W: J. Świtka, M. Kuć, I. Niewiadomska (red.). Rola wartości moralnych w procesie socjalizacji i resocjalizacji. Wydawnictwo KUL, s. 93-100
- Pospiszyl, K. (2021). Potencjał rozwojowy wychowanka podstawą skutecznej resocjalizacji. W: J. Olszewski (red.), Jakość życia: wyzwanie, spełnianie siebie (s. 103-113). Oficyna Wydawnicza Humanitas
- Wysocka, E. (2019). Pozytywne vs. Negatywne podejście do resocjalizacji w teorii i praktyce resocjalizacyjnej – w świetle teorii autodeterminacji (SDT) Edwarda L. Deciego i Richarda M. Ryana. W: M. Snopek, Człowiek w przestrzeni instytucji resocjalizacyjnej – wybrane zagadnienia (s. 13-28). Uniwersytet Opolski.
- Celińska-Miszczyk, A. (2012). Współdziałanie warunkiem wolności? Ujęcie W. Sterna (od modelu interakcyjnego do modelu ludzkiego działania). W: Z.B. Gaś (red.), Człowiek w obliczu zniewolenia. Od zagrożeń do nadziei (s. 215-234). Lublin: WN Innovatio Press.

Koncepcja zajęć w oparciu o:

- Covey, S.R. (2012). 7 nawyków skutecznego działania. Warszawa: MEDIUM.
- Peterson, Ch., Seligman, M. P. (2004). Character Strengths and Virtues. A Handbook and Classification. New York: Oxford University Press.
- Stern W. (1935/1938). Allgemeine Psychologie auf personalistischer Grundlage/General psychology from the personalistic standpoint/. Haag: Martinus Nijhoff/New York: Macmillan.
- Stern, W. (1897). Theorie der Veränderungsauffassung. Wrocław: Preuss & Jünger.
- Stern, W. (1900). Über Psychologie der individuellen Differenzen: Ideen zu einer differenziellen Psychologie. Leipzig: Barth.
- Stern, W. (1905). Helen Keller: Die Entwicklung und Erziehung einer Taubstummblinden als psychologisches, pädagogisches und sprachtheoretisches Problem. Berlin: Reuther & Reichard.
- Stern, W. (1906/1923). Person und Sache. System des kritischen Personalismus. Ableitung und Grundlehre des kritischen Personalismus (t. 1). Leipzig: Barth.
- Stern, W. (1917). Die Psychologie und der Personalismus. Leipzig: Barth.
- Stern, W. (1918). Grundgedanken der personalistischen Philosophie. Berlin: Reuther & Reichard
- Snopek, M. (2019). Człowiek w przestrzeni instytucji resocjalizacyjnej – wybrane zagadnienia. Opole 2019,
- Świtka, J., Kuć, M., Niewiadomska, I. (2005). Rola wartości moralnych w procesie socjalizacji i resocjalizacji. KUL.
- Uchnast, Z. (red.). (1998). Norma psychologiczna. Perspektywy spojrzeń. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.
- Uchnast (red.). (2013). Charakter: Jakość osobowego działania w podejściu teoretycznym i empirycznymi. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II.
- Uchnast, Z. (2021). Charakterologiczne prototypy poczucia jakości życia. W: J. Olszewski (red.), Jakość życia: wyzwanie, spełnianie siebie (s. 29-47). Oficyna Wydawnicza Humanitas
- Publikacje koordynatora przedmiotu (Celińska-Miszczyk), poświęcone problematyce charakterologicznej

Literatura uzupełniająca:

- Celińska-Miszczyk, A. (2013). Perspektywa personalistyczna w psychologii – próba odpowiedzi na wyzwanie indywidualności. W: K. Guzowski, A. Kostencka, G. Barth (red.), *Osoba a wychowanie. Wokół pedagogiki i edukacji zdrowotnej według Jana Pawła II* (s. 155.-174).

- Celińska-Miszczyk, A. (2018). Agresja - refleksja nad zjawiskiem w kontekście charakterologicznym. *Cywilizacja*, 113-123.
- Pastuszka, J. (1961). *Psychologia ogólna*. Lublin: TN KUL
- Grzywak-Kaczyńska, M. (1975). *Psychologia dla każdego*. Warszawa: IW Pax.
- Snopek, M. (2019). Człowiek w przestrzeni instytucji resocjalizacyjnej – wybrane zagadnienia. Uniwersytet Opolski.